

1. โครงการพัฒนา : มุ้งปิดกั้นการแพร่พันธุ์ยุง (Mosquito net blocked mosquitoes breeding)
2. หน่วยงาน : ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพราชานุกูล (บางพูน) สถาบันราชานุกูล
3. ปีที่ดำเนินการ : 2560
4. คำสำคัญ : มุ้งปิดกั้นการแพร่พันธุ์ยุง Mosquito net blocked mosquitoes breeding
5. เป้าหมาย : ปิดกั้น/ลดการแพร่พันธุ์ยุงภายในศูนย์ฯบางพูน
6. ปัญหาและสาเหตุ :

จากภารกิจของศูนย์ฯบางพูนในการดูแลเด็กบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา อายุ15-35ปี ในการเตรียมความพร้อมทักษะพื้นฐานการทำงาน เมื่อผู้ปกครองมาส่งเด็ก เด็กจะใช้เวลาในการฝึกอยู่กับ บุคลากรตลอดเวลา เพราะฉะนั้นความปลอดภัยในการทำงานจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมาก ประกอบกับสถานที่ ในการฝึกเป็นพื้นที่โล่งและมีการฝึกงานในสนามร่วมด้วยและจากสถิติการบริการพบอุบัติการณ์ด้านความเสี่ยงและ ความปลอดภัยที่สำคัญคือการถูกยุงกัด ในระยะเวลา 3 เดือนที่ผ่านมา (ต.ค.2559 - ธ.ค.2559) พบ อุบัติการณ์จากการถูกยุงกัดจำนวน 12 ครั้งจากจำนวนเด็กทั้งหมด 9 คน (เก็บข้อมูลจากการที่เด็กถูกกัดแล้วมา บอก และจากการตรวจผิวหนัง)

เนื่องจากยุงเป็นสาเหตุหลักทำให้เกิดโรคต่างๆมาสู่คนโดยเฉพาะยุงลายเป็นพาหะใช้เลือดออก และ เกิดอาการคันบวมแดงเกิดผิวหนังอักเสบจากการเกา เพื่อเป็นการเพิ่มความปลอดภัยจากการถูกยุงกัดและบรรเทา อาการรบกวนที่เกิดขึ้น ทางบุคลากรจึงมีความตระหนักที่จะเพิ่มความปลอดภัยในการดูแลเด็กเพื่อไม่ให้เกิดยุงกัด โดยพัฒนาแนวทางป้องกันอุบัติการณ์จากการถูกยุงกัดรวมทั้งมีการประดิษฐ์ตะแกรงมุ้งลวดพลาสติกวางบนท่อ ระบายน้ำเพื่อป้องกันยุงด้วย

7. การวัดผลการเปลี่ยนแปลง :

7.1 ตารางสาเหตุของการเกิดปัญหาและแผนการแก้ไข

ประเด็นปัญหา	สาเหตุ / ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง
ยุงเยอะมาก ลูกน้ำเยอะมาก อุบัติการณ์จากการถูกยุงกัด สร้างความรำคาญ	- ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมสภาพทั่วไปของศูนย์ฯบางพูนพื้นที่กว้าง มีบริเวณที่เป็น ต้นไม้ค่อนข้างเยอะ - ในอาคารผู้ป่วยไม่มีห้องที่เป็นมุ้งลวดในการป้องกันยุง - ทางระบายน้ำรอบอาคารทรุดเป็นช่วงๆ บางจุดน้ำตื้นเขิน พื้นที่ในการระบาย น้ำไม่ดี ไม่มีประสิทธิภาพทำให้เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุงขนาดใหญ่รอบอาคาร บริการผู้ป่วย - ทางระบายน้ำรอบอาคารมีช่องให้ยุงสามารถบินลงไปไข่ได้
	- เครื่องมืออุปกรณ์ในการกำจัดลูกน้ำยังไม่เพียงพอ มีพื้นที่เปิดกว้างเกินไป
	- ปัจจัยด้านวิธีการยังหาวิธีการป้องกันและกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงไม่ตรงจุด
	- ปัจจัยด้านบุคลากร พบว่ายังไม่มีแนวทางที่ชัดเจนและการกำหนดผู้รับผิดชอบ - ปัจจัยผู้รับบริการ พบว่ายังมีขีดจำกัดในการดูแลตัวเองเนื่องจากภาวะบกพร่อง ทางสติปัญญา

7.2 วิธีการที่เลือกใช้มาแก้ปัญหา / กิจกรรมการพัฒนา

ขั้นตอนการดำเนินงาน

ด้านบุคลากร

- ประชุมบุคลากรเพื่อหาแนวทางในการทำลาย หรือปิดกั้นแหล่งเพาะพันธุ์ยุง
- มอบหมายหน้าที่แก่บุคลากรในการพาผู้ป่วยทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุงทุกเช้าวันจันทร์ และวันศุกร์ และทุกครั้งหลังฝนตกป้องกันไม่ให้มีแหล่งน้ำขัง
- มอบหมายหน้าที่แก่บุคลากรในการพาผู้ป่วยหย่อนทรายอะเบททุกเช้าวันจันทร์ และวันพุธ
- กำหนดแนวทางการในการดูแลและเพิ่มความปลอดภัยให้เหมาะสมเมื่อพาผู้ป่วยฝึกทำงานสนามที่อาจถูกยุงกัดเช่น ใส่เสื้อผ้าให้ปกปิดใส่ปลอกแขน ทาโลชั่นกันยุง
- ทำกลุ่มเรื่องความปลอดภัยในการทำงาน การดูแลตัวเองให้ปลอดภัยจากการถูกยุงกัด
- จัดหาขี้ผึ้งแซมบักไว้เพื่อกรณีที่เกิดเกิดถูกยุงกัดเพื่อลดการระคายเคือง

ระยะเวลาดำเนินงาน : 1 สัปดาห์

ผลที่คาดว่าจะได้รับ :

- มีแนวทางที่ชัดเจนในการป้องกัน และกำจัดยุง
- กำหนดแนวทางในการดูแลเด็ก และสิ่งแหวดล้อม พร้อมกำหนดผู้รับผิดชอบ
- บุคลากรทุกคนรับทราบหลักการในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุง และการป้องกันยุงกัดผู้ป่วย
- ผู้ป่วยสามารถดูแลตนเองเพื่อไม่ให้ถูกยุงกัดได้

ตัวชี้วัดผลลัพธ์ :

- บุคลากรทำตามแนวปฏิบัติในการดูแลสิ่งแหวดล้อม แลดูแลผู้ป่วยให้ปลอดภัยไม่ถูกยุงกัด
- ผู้ป่วยสามารถดูแลตัวเองเบื้องต้นได้

ด้านวิธีการ

- คิดค้นผลิตภัณฑ์ธรรมชาติข่าขมิ้นลวดพลาสติกป้องกันยุงเพื่อวางไข่บริเวณท่อระบายน้ำรอบๆอาคาร
- ตรวจสอบเช็คดูแลไม่ให้ยุงมีช่องทางที่จะลงไปไขอย่างสม่ำเสมอ
- คอยเปิดช่องทางให้มีน้ำไหล ไม่ให้ใบไม้หรือเศษขยะใดมาอุดกั้นทับถมบริเวณมุ้งซึ่งอาจทำให้มุ้งหลุดยุงจะบินขึ้นลงได้
- กำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงทุกจุดอย่างสม่ำเสมอ

ระยะเวลาดำเนินงาน : 2 สัปดาห์

ผลที่คาดว่าจะได้รับ : ช่องทางที่ยุงจะบินลงไปวางไข่ถูกปิดกั้น และกำจัด

ตัวชี้วัดผลลัพธ์ : ไม่พบลูกน้ำบริเวณทางระบายน้ำรอบๆอาคาร จำนวนยุงลดลง-ไม่มี
ไม่มีใครถูกยุงกัด

ด้านสิ่งแวดล้อม

- กำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุง โดยการลอกขูดท่อระบายน้ำที่มีความตื้นเขินและหย่อนทรายอะเบต
- ดูแลฉีดพ่นยากันยุงทุกวันตอนเช้าในช่วงที่มีการระบาด และสัปดาห์ละ 2 ครั้งในช่วงที่ไม่มีการระบาด ซึ่งจะทำการก่อนผู้รับบริการจะมา กำหนดเวลาไว้ 7.45 น
- ปรับปรุงสิ่งแวดล้อมในการทำงานตัดแต่งกิ่งไม้ในสนามเพื่อไม่ให้เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ บริเวณที่ทำปุ๋ย จากใบไม้จัดหาผ้าสแลนมาคลุมเพื่อป้องกันยุงวางไข่
- ปลุกตะไคร้หอมรอบอาคาร
- ประสานงานกับ อบต.บางพูนในการฉีดพ่นหมอกควันปีละ 2 ครั้ง และขอความร่วมมือในการฉีดพ่นเพิ่มในช่วงที่มีการระบาด (ครั้งล่าสุดวันที่ 2 มิถุนายน 2560)

ระยะเวลาดำเนินงาน : 6 สัปดาห์

ผลที่คาดว่าจะได้รับ : ไม่มีแหล่งเพาะพันธุ์ยุง สิ่งแวดล้อมโล่งสะอาด

จำนวนยุง หรือปริมาณยุงลดลง

ผู้ป่วยและบุคลากรถูกยุงกัดลดลง หรือไม่ถูกกัดเลย

ตัวชี้วัดผลลัพธ์ : ตรวจไม่พบลูกน้ำยุงในทางระบายน้ำ

สิ่งแวดล้อม โล่งสะอาด

ปริมาณยุงลดลง ผู้ป่วยและบุคลากรถูกยุงกัดลดลง-ไม่ถูกยุงกัด

7.3 ข้อมูลเปรียบเทียบก่อนและหลังการแก้ปัญหา เมื่อเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่กำหนด

ตัวแปรที่ศึกษา	เป้าหมาย	ข้อมูลก่อนแก้ปัญหา	ข้อมูลหลังแก้ปัญหา	เปรียบเทียบผล
แหล่งเพาะพันธุ์ยุง	ไม่มี	มีแหล่งเพาะพันธุ์ยุง	แหล่งเพาะพันธุ์ยุงถูกกำจัด และปิดกั้น	ลดลง-ไม่มี
ลูกน้ำยุง	ไม่มี	มีลูกน้ำจำนวนมาก	ไม่มีลูกน้ำบริเวณทางระบายน้ำ	ลดลง-ไม่มี
จำนวนยุง	ลดลง	จำนวนยุงเยอะมาก	จำนวนยุงลดลง	ลดลง
ผู้ป่วยถูกยุงกัด	ลดลง	ถูกยุงกัดบ่อยมาก	ถูกยุงกัดลดลง	ลดลง
บุคลากรถูกยุงกัด	ลดลง	ถูกยุงกัดบ่อยมาก	ถูกยุงกัดลดลง	ลดลง

ผลการเปลี่ยนแปลง : หลังจกดำเนินการตามแนวทางขั้นต้นและเก็บข้อมูลอุบัติการณ์ความเสี่ยงในช่วงเดือน มค. 2560 –มีค.2560 ปริมาณยุงลดลง อุบัติการณ์ลดลง พบอุบัติการณ์จำนวน 5 ครั้ง บุคลากรและผู้รับบริการมีความพึงพอใจ ที่ไม่มียุงมาสร้างความรำคาญ ผู้รับบริการมีความสุข ผู้ให้บริการมีความสบายใจ

8.บทเรียนที่ได้รับ :

- มีการผลิตผลงานนวัตกรรมที่สามารถลด/ปิดกั้นการแพร่พันธุ์ยุงในบริเวณที่มีบุคลากรและผู้ป่วยอยู่
- หน่วยงานอื่นสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในหน่วยงานตนเองได้
- สามารถ ช่วยลดจำนวนยุงที่จะมากัดเด็กและบุคลากร

- ภาคภูมิใจในการทำงานเป็นทีม และนำไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้และต่อยอด

9.การติดต่อกับทีมงาน

9.1 นางยูกฟอง ศรีประสาธน์ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ yukfong@windowlive.com

9.2 นางสาวดวงกมล เอี่ยมเอิบ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ eiamearb@yahoo.com

ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพประชาชนกุล(บางพูน) 94/1 หมู่ 3 ถ.ปทุม-รังสิต ต.บางพูน อ.เมือง จ.ปทุมธานี
รหัสไปรษณีย์ 12000 โทรศัพท์ 02-959-6295 มือถือ 081-398-4882

10. คณะทำงาน

ที่ปรึกษาโครงการ นางยูกฟอง ศรีประสาธน์ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ(หัวหน้าศูนย์ฯบางพูน)

คณะทำงาน: 1. นางสาวดวงกมล เอี่ยมเอิบ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ(หัวหน้าทีม)

2. นางสาวพรทิพา ยืนยง พนักงานช่วยเหลือคนไข้

3. นายสมพร รักชาติ พนักงานช่วยเหลือคนไข้

4. นายบุญมี ปิ่นภู พนักงานช่วยเหลือคนไข้